

Literatuur: BARTON, J. J. (1968) *Amer. J. Obstet. Gynec.* **102**, 563. — BERNSTINE, R. L. (1968) *Amer. J. Obstet. Gynec.* **102**, 961. — BERNSTINE, R. L. en D. A. CALLAGAN (1966) *Amer. J. Obstet. Gynec.* **95**, 1001. — BISHOP, E. H. (1966) *Amer. J. Obstet. Gynec.* **96**, 863. — BROWN, R. E. (1968) *Amer. J. Obstet. Gynec.* **102**, 965. — BROWN, A. D. G. en J. G. ROBERTSON (1968) *J. Obstet. Gynaec. Brit. Cwlvth* **75**, 92. — FRIEDMAN (1968) Discussie bij BARTON. — JOHNSON, W. L., H. F. STEGALL, J. N. LEIN en R. F. RUSHMER (1965) *Obstet. and Gynec.* **26**, 305. — PYSTYNEN, P., P. YLÖSTALO en P. A. JÄRVINEN (1967) *Ann. Chir. Gynaec. Fenn.* **56**, 379. — THIERY, M. (1968) *Bull. Soc. roy. belge Gynec. Obstét.* **38**, 71. — WLADIMIROFF, J. W. (1969) *Ned. T. Geneesk.* **113**, 1536.

Enschede, 10 september 1969

K. J. H. VERSCHOOF
G. J. BRUMMELHUIS

PSYCHOPATHOLOGISCHE ASPECTEN VAN ORALE CONTRACEPTIE

In punt 7 bij de samenvattende overdenkingen stelt collega MUSAPH (1969) in zijn beschouwing over orale anticonceptie, dat de medicus bij het voorschrijven van orale anticonceptie over een goede gesprekstechniek moet beschikken, wat hij dan motiveert met de grote invloed die anticonceptie op een gezin heeft.

Ten opzichte van gezonde mensen, gehuwd of ongehuwd, is dit medische zorg, die ik onbescheiden zou willen noemen. Nu wij voor nieuwe aspecten van dienstverlening worden gevraagd, zullen wij ons goed rekenschap moeten geven dat de benadering van gezonde mensen een andere houding van de dokter vraagt dan ten opzichte van zieken mensen. In de literatuurlijst heb ik Prof. RÜMKE dan ook gemist.

Literatuur: MUSAPH, H. (1969) *Ned. T. Geneesk.* **113**, 1688.

Amsterdam, 26 september 1969

H. LEVY

Ik dank collega LEVY voor zijn opmerking over punt 7 van mijn *Caput Selectum*. Erg duidelijk vind ik zijn vraagstelling niet. Ik meen nl. dat het gesprekstechnisch weinig zin heeft, de patiënten in de spreekkamer, die hulp vragen bij de contraceptie, te verdelen in gezonde en zieke mensen. Het kan natuurlijk voor de indicatie wel van belang zijn, maar de benadering van de arts lijkt mij niet principieel anders bij zieke dan bij gezonde mensen. Ik moet met nadruk waarschuwen tegen het voorschrijven van de pil zonder enige poging, de motivering en achtergronden van de gezonde vrouw en haar gezin of van het gezonde meisje en haar seksueel gedrags- en gevoelspatroon te leren kennen. De arts is geen pillen-voorschrijf-machine.

Dat ik RÜMKE niet in de literatuurlijst heb opgenomen, ligt aan het feit, dat ik bij de selectie die ik moest toepassen, bepaalde uitspraken van RÜMKE niet heb gebruikt. Wie mijn werk op het gebied van de psychopathologie kent, weet hoezeer ik deze auteur waardeert.

Amsterdam, 12 oktober 1969

H. MUSAPH

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Waterhygiëne. — Tijdens het achtste internationale congres over waterverzorging, dat in de Wiener Hofburg werd gehouden, is een nieuw instituut van de Wereldgezondheidsorganisatie geïntroduceerd: het Internationaal Reference Center on Community Water. Het instituut is het resultaat van een overeenkomst tussen de Nederlandse regering en de WHO. Zijn taak zal bestaan uit het opstellen van normen voor de ontwikkeling van de waterverzorging. De zetel van het instituut komt in het Nederlands Instituut voor Drink-

watervérvorging. Momenteel nemen meer dan twintig onderzoekinstellingen deel aan het wateronderzoek. De onderzoeken aan universiteiten zullen worden gecoördineerd en er zal een uitwisseling van informatie plaatsvinden. Aan ontwikkelingslanden zal steun worden verleend door de training van deskundigen. (*Ärztl. Praxis*, 30 sept. bl. 4082.)

Burundi

Gezondheidszorg. — Burundi, de vroegere Belgische kolonie Ruanda-Urundi, is een kleine, dichtbevolkte Afrikaanse republiek, met ongeveer 2½ miljoen inwoners, 115 per km². Meer dan de helft (52 pct) hebben nog niet de volwassen leeftijd bereikt. Het land telt 55 artsen en 650 vroedvrouwen en verpleegkrachten, die op zeer efficiënte wijze over het hele gebied verdeeld zijn, en werken in medische centra, waarvan elk een gebied van 40 km² bestrijkt. Voorts zijn er 18 ziekenhuizen, waarvan 8 van de missie. In de steden Pubumbara, Kitega en N'Gozi zijn er opleidingscholen voor verpleegsters. Ziekten zoals malaria, tuberculose en bilharzia, die voorheen veel voorkwamen, nemen gaandeweg af. In het noorden van het land heerst nog wel trypanosomiasis. Ook komt er nog malnutritie en kwashiorkor voor. (*J. Amer. med. Ass.*, 8 sept. bl. 1535.)

Duitsland

Multipele sclerose. — Volgens Dr. ROBERT CHARLES BEHREND van de universiteit van Hamburg is er een verband tussen landstreek en multipele sclerose. In Hamburg is de frequentie van de ziekte per 100.000 inwoners 56, in Keulen 74, in Bazel 115. (*Med. Wld News*, 29 aug. bl. 7.)

Groot-Brittannië

Berichtgeving omtrent lepra. — Het ministerie van gezondheid heeft de plaatselijke gezondheidsautoriteiten geïnstrueerd, geen cijfers omtrent lepra meer op te nemen in hun jaarverslagen. Volgens een zagsman van het ministerie is dit gebeurd „to prevent unnecessary local alarm or social difficulties to the patients or their families”. In een redactioneel artikel van *Medical News* (26 sept. bl. 10) vraagt de schrijver zich af, waarom al die moeite wordt gedaan, kwesties te camoufleren die zo onbelangrijk zijn. In de laatste jaren is door immigratie het aantal lepralijders aanvankelijk toegenomen, maar desondanks telt het hele land slechts 376 lijders; en de ziekte is weinig besmettelijk.

Put away. — De sociologe Dr. PAULINE MORRIS heeft een boek gepubliceerd over de toestanden die zij in de Engelse inrichtingen voor geesteszieken heeft aangetroffen (*Put Away*, a sociological study of institutions for the mentally retarded, Rontledge and Kegan Paul, £ 3). Een hoofdartikel in *Medical News* (3 okt. bl. 10) noemt haar werk een „very thorough investigation carried out over three years”. Het lijkt geen twijfel dat er in praktisch alle inrichtingen veel moet worden verbeterd, maar het boek wekt ten onrechte de indruk dat artsen en verplegend personeel in vele inrichtingen tekortschieten, terwijl de meesten hunner van het goede soort zijn, en in plaats van kritiek lof verdienen. Intussen heeft PAULINE MORRIS de volle aandacht gekregen in een editorial van het *Lancet* (4 okt. bl. 727), dat een beroep doet op de openbare mening: „The way in which a civilized community treats its mentally handicapped members is a measure of the sincerity of its respect for human health, happiness, and dignity. This country has some ground to make up.”

Nieuwe onrust over cyclamaten. — Bij proeven van BAJUSZ (*Nature* bl. 406) is gebleken dat toediening van grote doses van het als zoetstof gebruikte calciumcyclamaat een sterfte van 75 pct onder wijfjeshamsters teweegbracht. Intussen is bij mensen niets van een dergelijke schadelijke wer-